

SOCIOLOGIJA IN SOCIALNA PSIHOLOGIJA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA

Alenka Švab, Mirjana Nastran Ule, Tanja Kamin (ur.)

Knjižna zbirka Psihologija vsakdanjega življenja

Urednica zbirke: Mirjana Nastran Ule

Izdajatelj in založnik: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV

Za založbo: Samo Uhan, dekan

Ljubljana, 2026

Copyright © copyright po delih in v celoti avtorice 2026.

Fotokopiranje in razmnoževanje po delih in v celoti je prepovedano.

Vse pravice pridržane.

Recenzenti: prof. dr. Tina Kogovšek, prof. dr. Mateja Sedmak, prof. dr. Mitja Velikonja.

Jezikovni pregled: Barbara Korun

Likovna zasnova: Vasja Lebarič

Tehnična urednica: Alja Pehar

Prelom: ENOOKI Kraft

Naslovnica: Vasja Lebarič

Tisk: Demat d. o. o.

Naklada: 100 izvodov

Izid knjige so sofinancirali Učbeniški sklad, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani in raziskovalni program Socialna psihologija in sociologija vsakdanjega življenja (P5-0183), Center za socialno psihologijo, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

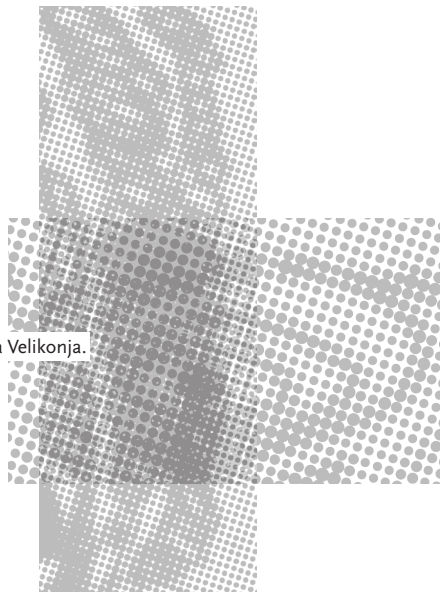
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.6:316.728

SOCIOLOGIJA in socialna psihologija vsakdanjega življenja / Alenka Švab, Mirjana Nastran Ule, Tanja Kamin (ur.). - Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, Založba FDV, 2026. - (Knjižna zbirka Psihologija vsakdanjega življenja)

ISBN 978-961-295-156-6

COBISS.SI-ID 280809731

SOCIOLOGIJA in SOCIALNA PSIHOLOGIJA vsakdanjega življenja

ALENKA ŠVAB,
MIRJANA NASTRAN ULE,
TANJA KAMIN (UR.)

Ljubljana 2026

Psihologija vsakdanjega življenja

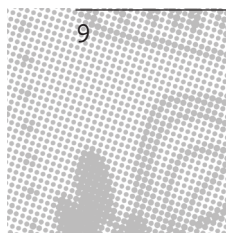
9	Predstavitve avtoric in avtorja
11	1. UVOD <i>Mirjana Nastran Ule, Alenka Švab, Tanja Kamin</i>
17	I. EPISTEMOLOGIJA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA
19	2. Sociološka in socialno-psihološka tematizacija vsakdanjega življenja <i>Mirjana Nastran Ule</i>
48	3. Klasični teoretski pristopi k raziskovanju vsakdanjega življenja <i>Mirjana Nastran Ule</i>
78	4. Sodobne teorije vsakdanjega življenja <i>Alenka Švab</i>
102	5. Koncepti so orodja, sposodimo si jih <i>Tanja Rener</i>
143	II. METODOLOGIJA RAZISKOVANJA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA
145	6. Uvod v metodologijo raziskovanja vsakdanjega življenja <i>Tanja Kamin</i>
155	7. Etika v raziskovanju vsakdanjega življenja <i>Tanja Kamin</i>

162	8. Raziskovanje vsakdanjega življenja v digitalni dobi <i>Alja Pehar</i>
173	9. Opazovanje z udeležbo <i>Tanja Kamin</i>
187	10. Intervju <i>Andreja Vezovnik, Nina Perger</i>
201	11. Fokusna skupina <i>Alenka Švab</i>
210	12. Biografska metoda v študijah vsakdanjega življenja <i>Tanja Renner</i>
221	13. Življenjska zgodba z metodo časovnega mapiranja <i>Andreja Živoder, Vesna Leskošek</i>
239	14. Multimodalna kritična analiza diskurza <i>Andreja Vezovnik</i>
255	15. Poskus <i>Andreja Živoder, Aljaž Ule</i>
273	III. PRAKSE VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA
275	16. Vsakdanje življenje, političnost in odpor <i>Metka Mencin</i>
294	17. »Seveda gre za otroke«: družine v primežu (slovenskih) ideoloških bojev <i>Tanja Renner</i>
303	18. Vsakdanje življenje istospolnih družin v Sloveniji <i>Nina Perger, Alenka Švab</i>
327	19. Raziskovanje življenjskega poteka in vsakdanjega življenja revnih ljudi <i>Vesna Leskošek, Andreja Živoder</i>
347	20. »Brez tal pod nogami«: misrekognicija spolno nebinarnih identitet in njeni učinki <i>Nina Perger</i>
370	21. Etični vidiki oglaševanja netrajnostnih prehranskih izdelkov. Multimodalna analiza nacionalne oglaševalske kampanje <i>Naše super meso</i> <i>Sinja Gerdina, Tanja Kamin</i>
388	22. Ekološko kmetijstvo v Sloveniji na razpotju med oblastnimi okviri in praksami odpora <i>Dora Matejak</i>

409	Literatura: Epistemologija vsakdanjega življenja
416	Literatura: Metodologija vsakdanjega življenja
426	Literatura: Prakse vsakdanjega življenja
443	Stvarno kazalo
448	Imensko kazalo
450	Recenzije knjige

22	Slika 1:	Prikaz odnosa med glavnimi temami konceptualizacij vsakdanjega življenja
177	Slika 2:	Možnosti terenskega dela z metodo opazovanja z udeležbo
193	Slika 3:	Oblikovanje vodnika
218	Slika 4:	Primer genealoškega grafa
225	Slika 5:	Vertikalni časovni trak z letnicami in dogodki
226	Slika 6:	Horizontalni časovni trak zaposlitvene zgodovine
226	Slika 7:	Vijugasti časovni trak
227	Slika 8:	Življenjska razpredelnica
262	Slika 9:	Primer aschevega poskusa
263	Slika 10:	Časopisni oglas za rekrutacijo sodelujočih v milgramovem poskusu
379	Slika 11:	Tabela z zbranimi podatki za multimodalno analizo
390	Slika 12:	Ekološki logo Slovenije in ekološki logo Evropske unije
	...	
37	Tabela 1:	Temeljne razlike med kumulativnimi in nekumulativnimi procesi
149	Tabela 2:	Koraki v procesu raziskovanja vsakdanjega življenja
153	Tabela 3:	Koraki za opredelitev materialov in metode raziskovanja
157	Tabela 4:	Raziskovalni koraki in etični premisleki
198	Tabela 5:	Raba simbolov v procesu transkribiranja
334	Tabela 6:	Značilnosti vzorca

SINJA Gerdina, doktorica sociologije, raziskovalno in pedagoško deluje na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, in sicer na Centru za socialno psihologijo ter na Katedri za tržno komuniciranje in odnose z javnostmi.

TANJA Kamin je doktorica komunikologije, redna profesorica na Fakulteti za družbene vede, specializirana za pristope za doseganje vedenjskih in družbenih sprememb, vodja Raziskovalnega centra za socialno psihologijo.

VESNA LESKOŠEK, doktorica sociologije, redna profesorica na Fakulteti za socialno delo. Raziskovalno se ukvarja z družbenimi neenakostmi, revščino, spolom in socialno državo.

DORA MATEJAK, doktorica sociologije, raziskovalka na Fakulteti za družbene vede. Raziskovalno se ukvarja z okoljskimi in prehranskimi tematikami, zlasti s trajnostnimi prehranskimi sistemi, kmetijstvom ter povezavami med hrano, politiko in vsakdanjim življenjem.

METKA MENCIN, docentka s področja socialne psihologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Ukvarja se z družbenimi analizami spolnih in seksualnih neenakosti, z neenakostmi v izobraževanju in z vlogo psiholoških vednosti v mreži oblasti.

MIRJANA NASTRAN ULE, doktorica socialne psihologije, zaslužna profesorica na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, izredna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

ALJA PEHAR, mlada raziskovalka in asistentka na Centru za socialno psihologijo. Pedagoško deluje na področju socialne in politične psihologije, raziskovalno pa se ukvarja z zgodovino metodologije v psihološkem raziskovanju.

NINA PERGER, doktorica sociologije, deluje kot visokošolska učiteljica in raziskovalka na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Raziskovalno se ukvarja s preučevanjem spola, seksualnosti, vsakdanjega življenja in družbenih razmerij moči, pri čemer se pogosto opira na empirične raziskave predvsem kvalitativne narave in na bourdieuevski teoretski aparat.

TANJA RENER, doktorica sociologije, zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani, raziskovala je družine, ženske, mlade in utopistike.

ALENKA ŠVAB, doktorica sociologije, redna profesorica na Fakulteti za družbene vede, Univerza v Ljubljani. Raziskovalno jo zanimajo družbene spremembe na področjih, kot so družina in družinska politika, vsakdanje življenje, življenjski poteki ter intimnosti in seksualnost.

ALJAŽ ULE, doktor ekonomskih znanosti, izredni profesor na Univerzi v Amsterdamu in Univerzi na Primorskem. Raziskovalno se ukvarja s preučevanjem sodelovanja, dobrodelnosti in recipročnega vedenja.

ANDREJA VEZOVIK, doktorica sociologije in redna profesorica na Fakulteti za družbene vede. Raziskovalno se ukvarja z družbenimi vidiki hrane in prehranjevanja.

ANDREJA ŽIVODER, doktorica sociologije, docentka na Fakulteti za družbene vede. Raziskovalno se ukvarja s študijami življenjskih potekov, sociologijo zdravja in sociologijo vsakdanjega življenja.

Pregled raziskav in teoretskih del v družbenih in humanističnih vedah po letu 1970 nam pove, da so teme, kot so vsakdanje življenje, vsakdanji svet in vsakdanje prakse ljudi, postale vidne in ponekod prednostne teme družboslovnih ved. Lahko govorimo kar o tektonskem obratu v družboslovju. V sociologiji in socialni psihologiji je bil ta obrat še posebej izrazit in je posledica sprememb v načinu dela, pojava novih tehnologij ter sprememb v zvezi s trgom dela in znanja, ki so povzročile, da se kreativni elementi produkcije v pomikajo v zasebnost in da se rahlja ostra delitev med tipičnimi dualizmi, kot so javno in zasebno, delovni in prosti čas, delovno mesto in gospodinjstvo, in da postanejo vse pomembnejši odnosi, samoaktualizacija, intimnost, zaupanje in podobno, kar so tipične teme vsakdanjega življenja.

Ti in drugi družbeni in zgodovinski razlogi so tako v sociologiji kot tudi v socialni psihologiji spodbudili povečano zanimanje za preučevanje vsakdanjosti, vsakdanjega sveta, vsakdanjega življenja, življenjskega sveta, življenjskega poteka in drugih vidikov mikrostruktur človeškega življenja. Za vse te vidike in nanje vezane teoretske koncepte je značilno, da se nanašajo na nekaj, kar je na videz neproblematično, samoumevno, preprosto in trivialno, tako rekoč nam vsem pred očmi. A podrobnejši kritični pregled pokaže, da je ta »nekaj« še kako sporočilen, nesamoumeven, netrivialen in pogosto tudi zelo problematičen. Domnevno vsakdanje je tako postalo vredno vse pozornosti resnega akademskega in političnega diskurza.

Usmeritev k vsakdanjemu življenju v družbenih vedah pomeni spremembo v določanju predmeta teh znanosti. S tem ko za glavni predmet raziskovanja

izberemo vsakdanji svet oziroma življenjski svet, želimo doseči življenjsko bližino in konkretnost, ki sicer manjka v večini družboslovnih raziskav. Ta usmeritev torej pomeni tudi nekakšen znak kritike prej prevladujočih tokov v družboslovju, ki so zanemarjali vsakdanji svet.

Pri uveljavljanju vsakdanjega življenja kot prednostnega predmeta raziskovanja so na novo oživele tudi družboslovne teorije in discipline, ki se že zaradi svoje osnovne naravnosti ukvarjajo prav z vsakdanjim življenjem, kot so fenomenološka teorija, etnometodologija, družbenokonstruktivistične teorije, družbenokritične teorije vsakdanjega sveta, teorije diskurza.

Primarnost vsakdanjega življenja je podlaga tudi za drugačne metodološke pristope. Vsakdanje življenje preučujemo s pomočjo analize doživljanja in z razumevanjem vsakdanjih dogodkov, situacij, odnosov. To zahteva bolj subtilne pristope, zato se je ob aktualizaciji vsakdanjega življenja razvil tudi drugačen metodološki aparat, ki temelji predvsem na kvalitativnih in interpretativnih metodah (akcijsko raziskovanje, raziskovanje z udeležbo, intervjuji, fokusne skupine, raziskovanje biografij, analiza diskurzov itd.).

Raziskovalno delo, na katerem temeljijo teksti pričujoče monografije, smo avtorice začele v okviru Centra za socialno psihologijo na Fakulteti za družbene vede v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko se je tudi širše v Evropi začel preobrat v družbenih vedah, namreč odmik od abstraktnih globalnih teoretskih modelov, obremenjenih z ideološkimi nasprotji, k raziskavam konkretnih življenjskih problemov. Usmeritev k temam vsakdanjega življenja je znotraj sociologije sama po sebi pomenila svojevrstno družbeno kritiko in kritiko prevladujočih tokov v družboslovju. Sociologija je od tega preusmerjanja veliko pridobila. Predvsem je postala bolj integrativna, dinamična in družbeno relevantna. Tako v sociologiji kot tudi v socialni psihologiji so se pojavila povsem nova prednostna področja raziskovanja. V socialni psihologiji je usmeritev k vsakdanjemu življenju precej bolj običajna in pomenljiva kot v sociologiji. Zaradi svoje usmeritve k posamezniku in posameznici je socialna psihologija tako rekoč zavezana vsakdanjemu svetu in življenju. Kot so zapisali Greenberg in sodelavci, je socialna psihologija pravzaprav znanost o vsakdanjem življenju (Greenberg idr., 2015).

Znotraj tematizacije vsakdanjega življenja so postale temeljne teoretske pozicije pomen, smisel, znanje, vedenje, konstrukcija realnosti. Te teme so dobile strateški pomen z oblikovanjem tako imenovanega postmodernega,

postindustrijskega ali postfordističnega sveta. Postfordizem, ekonomski in politični sistem, ki sledi informacijski revoluciji v tehnologiji, neoliberalizmu v ekonomiji in neokonservativizmu v politiki in ki je prevladal tako rekoč po vsem svetu, izkorišča želje ljudi po drugačnosti, alternativnosti, celo po utopičnosti, in jih zelo spretno preoblikuje v zgolj individualne zaznave, projekcije, želje in strahove.

Nove produkcijske in informacijske tehnologije, individualizirani načini potrošnje, dela in preživljanja prostega časa ljudi zasipajo z navidezno neznanskimi »novimi možnostmi«, »izbirami«, »poželenji« ipd. in pri ljudeh ustvarjajo vtis, da so danes pomembni le oni kot posamezniki, da so pomembni njihovi trenutni občutki in kratkoročne želje, ne pa posledice njihovih dejanj za skupnost in občečloveško dobro. Tu je na delu neznanska socialna in kulturna, pa tudi mentalna regresija, ki poraja zametke nove barbarizacije po vsem svetu.

13

Nova barbarizacija sveta se kaže tudi v tem, da v svetu vedno bolj prevladuje socialnodarvinistični gon po preživetju enih na račun drugih, da znova vse bolj raste razkorak med bogatimi in revnimi, integriranimi in izključenimi. A integriranimi v kaj in izključeni od česa? Ali ni najbolj problematično prav to, kar vključuje in izključuje? Sploh če hočemo biti integrirani v sedanji svet globalne kapitalistične ekonomije, v katerem se vse bolj kopičijo napetosti, nasilje, strah, sovraštvo in jeza, kar je ravno pravo vnetivo za izbruh vsakvrstnih družbenih spopadov in agresij.

Z razvojem neoliberalnih družb, ki temeljijo predvsem na vrednotah, kot so kapital, profit, moč, tekmovanje, prestiž, je sociologija začela izgubljati tekmo z bolj pragmatičnimi družboslovnimi vedami, kot sta ekonomija in pravo. Ni težko uvideti, da tudi v sodobnem individualiziranem svetu krajšo potegnejo tiste družbene skupine, ki se jim pripisuje vezanost na socialne procese, ki se ne dajo zlahka ekonomsko ovrednotiti, in da krajšo potegnejo vednosti, ki na te procese opozarjajo.

V teh razmerah moramo najti intelektualni pogum in razmišljati o pozitivnih družbenih utopijah, o tem, čemur nekateri rečejo realne utopije, drugi pa utopistike. In družboslovne vednosti in družboslovni raziskovalni prijemi so danes pomembni predvsem zato, ker nam omogočajo, in tedaj, ko nam omogočajo »utopistični« premislek o razvojnih alternativah. Družboslovno znanje je produktivno, če povečuje sposobnost ljudi za razmišljanje

o alternativah. Tedaj ima pomembno vlogo kot sredstvo za senzibiliziranje medosebnih in družbenih razmerij.

Knjiga je strukturirana v tri glavne dele. V prvem, teoretskem oz. epistemološkem delu, je predstavljen razvoj teorij, ki so na različne načine tematizirale oziroma obravnavale vsakdanje življenje ter prispevale k oblikovanju sociologije in socialne psihologije in študij vsakdanjega življenja, v drugem delu se ukvarjamo z metodološkimi vprašanji, pišemo o posebnostih kvalitativnega načina raziskovanja, značilnega za preučevanje vsakdanjega življenja, ter predstavljamo nekaj ključnih metod, ki so primerne za raziskovanje vsakdanjega življenja. Hkrati je ta del tesno povezan s tretjim delom knjige, ki smo ga naslovile *Prakse vsakdanjega življenja*. V njem predstavljamo različne tematike s področja vsakdanjega življenja, ki smo jih avtorice te knjige raziskovale oz. jih raziskujemo v okviru Centra za socialno psihologijo na Fakulteti za družbene vede. Nekateri prispevki tretjega dela predstavljajo praktične primere uporabe različnih kvalitativnih metod, denimo kritične analize diskurza, poglobljenega intervjuja, multimodalne analize, fokusnih skupin.

Teoretski oz. epistemološki del je najprej posvečen sami tematizaciji oziroma konceptualizaciji vsakdanjega življenja v družboslovju nasploh in še posebej v sociologiji, predstavitvi družbenih in zgodovinskih razlogov za pojav znanstvenega, pa tudi širše družbenega zanimanja za teme vsakdanjega življenja. Sledi obravnava opredelitve in konstitutivnih elementov vsakdanjega življenja in z njim povezanih pojmov, nadaljuje pa se z obravnavo strukturnih vidikov in značilnosti vsakdanjega življenja, kot so pragmatičnost, nevprašljivost, intersubjektivnost, krožnost in kumulativnost. Sledi obravnava vsakdanjega življenja v povezavi z življenjskimi poteki. Teoretski del se nato nadaljuje s predstavitvijo razvoja teorij, najprej klasičnih teorij, začenši s S. Freudom, ki velja za začetnika tematizacije vsakdanjega življenja, preko simbolnega interakcionizma (G. H. Mead, C. Cooley, H. Blumer), teorije G. Simmla, teoretske obravnave racionalnosti v vsakdanjem življenju M. Webra, Parsonsovega strukturalnega funkcionalizma oz. teorije socialnega delovanja, etnometodologije H. Garfinkla in E. Goffmana, socialnega konstruktivizma Bergerja in Luckmana ter njunih naslednikov do Habermasovega pojmovanja vsakdanjega življenjskega sveta oz. življenja v kontekstu teorije komunikacijskega delovanja ljudi.

Pregled razvoja tega področja se nadaljuje z obravnavo novejših teorij, tako imenovanih kritičnih teorij vsakdanjega življenja, znotraj katerih kot zdaj že klasična avtorja izstopata sociologa H. Lefebvre in M. de Certeau, dodani pa sta še dve pomembni sodobni avtorici, A. Heller s svojo filozofsko teorijo vsakdanjega življenja in D. E. Smith s sociologijo za ljudi. Pregled teorij vsakdanjega življenja se nato nadaljuje v tretjem delu z Giddensovim razmišljanjem o razmerju med posameznikom oziroma akterjem in družbo, med delovanjem in strukturo, torej razmišljanjem o ključni dilemi sociologije vsakdanjega življenja oziroma z njegovim poskusom preseganja razpetosti med obema dimenzijama v teoriji strukturacije, nadaljuje se z razmišljanjem o vplivu kriz na vsakdanje življenje skozi teorije K. Marxa. Sledi predstavitev temeljnih značilnosti teorije M. Foucaulta o mikrofiziki oblasti oziroma o modernih oblikah oblasti, biopolitiki in skrbi zase ter razmislek o aktualnosti dveh klasičnih socioloških konceptov, alienacije (K. Marx) in anomije (E. Durkheim). Posebno poglavje je namenjeno obravnavi temeljnih konceptov teorije P. Bourdieuja (vrste kapitalov, habitus, polje, doxa). Teoretski del se konča s poglavjem, v katerem sta predstavljeni teoriji ideologije L. Althusserja in A. Gramscija.

Drugi del knjige, namenjen metodologiji raziskovanja vsakdanjega življenja, je zasnovan tako, da najprej celostno predstavi temeljno logiko raziskovalnega procesa, ključna metodološka izhodišča in etične vidike raziskovanja vsakdanjega življenja. Temu delu sledi poglavje o raziskovanju vsakdanjega življenja v digitalni dobi, ki vključuje razmislek o vplivu digitalnih tehnologij na vsakdanje življenje v zadnjih desetletjih ter hkrati na raziskovalno sfero, saj se z novimi tehnologijami na tem področju hkrati odpirajo številne nove možnosti in tudi dileme.

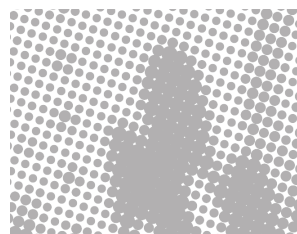
Sledi pregled izbranih metod in njihovih praktičnih izvedbenih korakov. Izbor metod ni naključen. Predstavljamo metode, ki so specifične za področje raziskovanja vsakdanjega življenja in se razvrščajo od najbolj neposrednega načina raziskovanja, kot je metoda opazovanja z udeležbo, prek najbolj razširjenih in najpogosteje uporabljenih metod, kot sta intervju in fokusna skupina, do metod, ki so na tem področju bodisi že dalj časa uveljavljene pri raziskovanju specifičnih vidikov vsakdanjega življenja (npr. biografska metoda, življenjska zgodba z metodo časovnega mapiranja, eksperiment) bodisi so se uveljavile v novejšem času kot odraz družbenih sprememb v kontekstu digitalnih tehnologij in digitalne kulture ter njunega vpliva oziroma odražanja v vsakdanjem življenju (npr. multimodalna kritična analiza diskurza).

Izpostaviti velja, da ta del ni omejen zgolj na opise metod, temveč temelji na dolgoletnih raziskovalnih izkušnjah avtoric, ki so bolj konkretno predstavljene v tretjem delu knjige, v Praksah vsakdanjega življenja. Ta del je tematsko in metodološko raznolik in odslikava širino, pestrost in kompleksnosti področja raziskovanja vsakdanjega življenja. Kljub tematski raznolikosti imajo poglavja pomembne skupne točke. V prvi vrsti je to družbenokritična obravnava pojavov vsakdanjega življenja, ki le na videz morda delujejo kot samoumevni in trivialni. Daleč od tega. Vsi prispevki opozarjajo na političnost vsakdanjega življenja oziroma na to, da so tudi najbolj zasebni in intimni vidiki življenja prepleteni z oblastnimi razmerji in družbenimi pričakovanji. A vsakdanjega življenja avtorice ne razumemo zgolj kot prostor, v katerem se odvija le reprodukcija družbenih vzorcev, temveč v teh poglavjih pokažemo tudi na pomembne vidne in nevidne prakse odpora v vsakdanjih življenjih. Skupna točka poglavij v tretjem delu knjige je ideja o tesni povezanosti mikrovidikov vsakdanjega življenja z makrodružbenimi strukturami in o procesih medsebojnega (po)ustvarjanja. V posameznih poglavjih pokažemo, da osebne izkušnje, na primer izkušnje družinskega življenja v istospolnih družinah, revščine v starosti, misrekognicije nebinarnih oseb, niso (le) individualne izkušnje, temveč te oblikujejo institucije in hierarhična razmerja v družbi.

V pričujoči knjigi smo s predstavitvijo ključnih teorij, metodologij in s predstavitvijo uporabe obojega v analizah tem vsakdanjega življenja skušale pokazati, da je vsakdanje življenje temelj družbenega reda in hkrati prostor njegovega preizpraševanja, zaradi česar predstavlja nepogrešljivo raziskovalno področje za razumevanje sodobnih družbenih pojavov, procesov ter za zamišljanje alternativ in sprememb.

The image features a large, stylized letter 'I' on the left side, filled with a dense black and white halftone dot pattern. To the right of the 'I', there is a horizontal band of light gray halftone dots. Overlaid on this band is a white rectangular box containing the title text. To the right of the white box is a vertical rectangular area with a darker gray halftone dot pattern. The overall design is minimalist and uses halftone patterns for visual texture.

Epistemologija vsakdanjega življenja

KONSTITUTIVNI ELEMENTI VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA

Pregled raziskav in teoretskih del v družbenih in humanističnih vedah po letu 1970 nam pove, da so teme, kot so vsakdanje življenje, vsakdanji svet in vsakdanje prakse ljudi, postale vidne in ponekod prednostne teme družboslovnih ved. Lahko govorimo kar o tektonskem obratu v družboslovju. V sociologiji in socialni psihologiji je bil ta obrat še posebej izrazit. Tako v sociologiji kot tudi v socialni psihologiji so se pojavila povsem nova prednostna področja raziskovanja. Ta obrat je posledica sprememb načina dela, pojava novih tehnologij, spremembe trga dela in znanja, ki so povzročili, da se kreativni elementi produkcije v tendenci pomikajo v zasebnost in da se rahlja ostra delitev javnost/zasebnost, delovni/prosti čas, delovno mesto/gospodinjstvo. Posledica teh procesov je naraščanje pomena tem, kot so odnosi, intimnosti, zaupnosti, samoaktualizacija, ki so tipične za vsakdanje življenje.

Vsi ti in še drugi družbeni in zgodovinski razlogi so tako v sociologiji kot tudi v socialni psihologiji spodbudili povečano zanimanje za preučevanje vsakdanjosti, vsakdanjega sveta, vsakdanjega življenja, življenjskega sveta, življenjskega poteka in druge vidike mikrostruktur človeškega življenja. Za vse te vidike in nanje vezane teoretske koncepte je značilno, da se nanašajo na nekaj, kar je na videz neproblematično, samoumevno, preprosto in trivialno, tako rekoč nam vsem pred očmi. Vendar pa ob podrobnejšem kritičnem pregledu postane problematično, nesamoumevno, netrivialno in sporočilno.